

**KLAIPĖDOS UNIVERSITETO
SENATAS**

**NUTARIMAS
DĖL KLAIPĖDOS UNIVERSITETO STRATEGINIŲ MOKSLO KRYPTIŲ APRAŠŲ
PATVIRTINIMO**

2021 m. vasario 11 d. Nr. 11-23
Klaipėda

Senatas n u t a r i a pavirtinti Klaipėdos universiteto strateginių mokslo kryptių *Visuomenės ir kultūros Baltijos pakrantėse, Darnios sveikatos ir gerovės link* aprašus.

PRIDEDAMA. 1. Strateginės mokslo krypties *Visuomenės ir kultūros Baltijos pakrantėse* aprašas, 3 lapai.
2. Strateginės mokslo krypties *Darnios sveikatos ir gerovės link* aprašas, 3 lapai.

Senato pirmininkas

prof. dr. Vaidutis Laurėnas

KLAIPĖDOS UNIVERSITETO STRATEGINĖS MOKSLO KRYPTIES VISUOMENĖS IR KULTŪROS BALTIJOS PAKRANTĖSE APRAŠAS

TIKSLAS: socialinių ir kultūros reiškinių Baltijos pajūrio teritorijose analizė iš praeities ir dabarties perspektyvų, prisidedant prie darnios visuomenės, asmens gerovės ir ekonominio vystymosi.

PRIORITETAI KRYPTYJE

- žmogus ir kraštovaizdis: apgyvenimo modelių ir gyvensenų kaita;
- socialinė ir kultūrinė kaita pietrytiniame Baltijos regione nuo viduramžių iki šių dienų;
- lingvistinės ir simbolinės sistemos pakrančių bendruomenėse;
- socialinių ir erdvių struktūrų transformacijos šiandienos pajūrio visuomenėse;
- žmogiškieji resursai, regioninė savivoka ir vietos visuomenės sanglauda;
- socialinės inovacijos ir pajūrio regiono konkurencingumas;
- žmogaus psichosocialinė raida ir gerovė: veiksniai ir jų sąveika;
- žmogaus gerovės socioedukaciniai tyrimai.

RAKTAŽODŽIAI

Kultūros paveldas; povandeninė archeologija; viduramžių ir ankstyvųjų naujųjų laikų archeologija; kultūriniai kontaktai; migraciniai ir demografinės kaitos procesai; socialinė kaita, įtampų, karų, konfliktų socialinis poveikis; kolektyvinė atmintis; kultūriniai ir konfesiniai tapatumai; baltų mitologija, ritualai, simbolizmas; politinis ir visuomeninis dalyvavimas; urbanizacijos procesai; posovietinė erdvė; deindustrializacija ir erdvių konversija; kūrybinių industrijų integracija į miesto ekonomiką; skaitmeninė rinkodara ir inovacijos; tausojantis turizmas; pajūrio kalbų ir dialektų sistemos bei toponimika; jūreivystės ir akvakultūros praktikos bei terminija; jūrinės ekonomikos transformacija globalizacijos sąlygomis; jūrinio sektoriaus klasterizacija; mėlynoji ekonomika; asmens psichosocialinė raida; psichologinės gerovės veiksniai; asmens psichologinės raidos sunkumai; asmens atsparumas ir apsauginiai bei rizikos veiksniai; žmogaus gerovė; sveikatos, kultūros, saugumo ir ugdymo dermė; švietimo inovacijų diegimas; kūrybiškumas ir lyderystė; socialinės įtraukties didinimas; regiono gyventojų mokymosi visą gyvenimą užtikrinimas įgyvendinant lygias galimybes švietime.

ŽMOGUS IR KRAŠTOVAIZDIS: APGYVENIMO MODELIŲ IR GYVENSENŲ KAITA

Analizuojame Baltijos jūros rytinio regiono sausumos ir povandeninius gamtinius ir kultūrinius kraštovaizdžius, pakrančių apgyvenimą, žmonių gyvensenų kaitą nuo ankstyviausių priešistorės iki istorinių naujųjų laikų.

Visame Baltijos jūros regione vykusių pokyčių kontekste vertiname pietrytinėse šio regiono pakrantėse kitus bendruomenių ūkį ir technologijas, žmonių regionines ir tarpregionines migracijas, kultūrinių ir ideologinių procesų sąveiką ir transformacijas. Šių tyrimų objektai yra gyvenamosios vietos, laidojimo paminklai, šventvietės ir materialinė kultūra.

Archeologijos ir istorijos mokslo krypties metodus ir priegas deriname su gamtos mokslų – geologijos, palinologijos, zooarcheologijos, makrobotanikos – duomenimis, taikome chemijos, fizikos ir biomedicinos tyrimų metodus.

SOCIALINĖ IR KULTŪRINĖ KAITA PIETRYTINIAME BALTIJOS REGIONE NUO VIDURAMŽIŲ IKI ŠIŲ DIENŲ

Siekiame tarpdalykėje tyrimo perspektyvoje ir Baltijos jūros regiono kontekste atskleisti svarbiausius pokyčius, transformavusius visuomenės ir kultūras pietrytiniame Baltijos jūros regione, visų pirma fundamentalųjų visuomenių christianizacijos, konfesionalizacijos, modernizacijos ir nacionalizacijos procesų poveikį.

Tiriame viduramžių ir ankstyvųjų naujųjų laikų pokyčių Vakarų Europoje poveikį politinių, ūkinių, kultūrinių bei konfesinių sistemų raidai; nacionalizmo poveikį ikinacionalinių bei postnacionalinių

tapatybių transformacijoms ir kultūrų santykių kaitai; karų ir konfliktų įtaką visuomenių kaitai bei visuomenių militarizavimą nacionalizmų epochoje.

Taikome istorijos, sociologijos ir kitų humanitarikos bei socialinių mokslų tiriamuosius įrankius, leidžiančius atlikti diskurso, komunikacijų kaitos, socialinės kaitos bei kultūrų sąveikos analizę. Tyrimuose orientuojamės ne tik į šiuolaikinius, bet ir į istoriškai egzistavusius regionus, į kuriuos žiūrime vadovaudamiesi lyginamąja, multiperspektyvine ir transnacionaline prieigomis.

LINGVISTINĖS IR SIMBOLINĖS SISTEMOS PAKRANČIŲ BENDRUOMENĖSE

Sinchroniškai ir diachroniškai tiriame kalbos ir kultūros fenomenus Baltijos regione, jų tarpusavio ryšius ir sąveiką. Siekiame atskleisti bendruosius ir lokaliuosius veiksnius, formuojančius lingvistinių ir simbolinių sistemų raidą.

Įvairiais aspektais analizuojame šiuolaikinius kultūros reiškinius ir kultūros paveldą: rašytinį paveldą baltistikos, indoeuropeistikos tyrimų kontekste; lietuvių kalbą ir kalbotyrą, dabartinės lietuvių kalbos sistemą ir jos funkcionavimą; pajūrio kalbų ir dialektų sistemas, toponimiką, jūreivystės ir akvakultūros praktikas ir terminiją; etnokultūros faktus, reiškinius ir procesus, jų kaitą ir periodizaciją, raiškos formas ir būdus šiuolaikinėse Baltijos regiono kultūrose.

Tyrimams pasitelkiame naujausias humanitarikos – kalbotyros, etnologijos ir kultūros antropologijos – teorines ir metodologines prieigas. Siekiame tarpalykiškumo, leidžiančio atlikti kompleksinius tyrimus.

SOCIALINIŲ IR ERDVINIŲ STRUKTŪRŲ TRANSFORMACIJOS ŠIANDIENOS PAJŪRIO VISUOMENĖSE

Siekiame paaiškinti lokalių socialinių problemų ištakas ilgalaikėje socialinės erdvės dinamikos perspektyvoje. Vadovaujamės nuostata, kad paskutiniųjų dešimtmečių socialinių ir erdvių struktūrų analizė leidžia identifikuoti svarbiausius šių dienų visuomenės pokyčius Baltijos pajūryje, jos vystymosi tendencijas.

Tyrimuose taikome empirinės analizės prielaidas, reikalaujančias ilgalaikių duomenų apie socialinius procesus ir jų erdvinę lokalizaciją. Analizuojame urbanizacijos procesus posovietinėje erdvėje, deindustrializaciją ir erdvių konversiją, transporto sistemas ir judumo klausimus, ilgalaikius migracijos ir demografinės kaitos procesus, erdvinę segregaciją, simbolinę ir socialinę jūrinio sektoriaus transformaciją globalizacijos sąlygomis.

Socialinių ir erdvių struktūrų dinamikos analizė remiasi šiuolaikiniais socialinės ir ekonominės geografijos, sociologijos, demografijos metodais, įgalinančiais suprasti, interpretuoti ir vizualizuoti ilgalaikius socialinius procesus.

ŽMOGIŠKIEJI RESURSAI, REGIONINĖ SAVIVOKA IR VIETOS VISUOMENĖS SANGLAUDA

Įvairios socialinių, kultūrinių ir politinių tapatybių fomos ir jų pilietinio bendrabūvio prielaidos yra vieni aktualiausių klausimų, kuriuos daugiakultūroje visuomenėje sprendžia šiandienos socialiniai mokslai. Socialiniais tyrimais siekiame ne tik pažinti lokalias ir įvairialypes kolektyvines sąmoningumo išraiškas, bet ir aktyviai formuoti bendro sambūvio galimybes, įveikiančias socialines ir kultūrinės skirtis bei atskirtis.

Tyrimų akiratį struktūruoja šiandienos politinės ir socialinės aktualijos: socialinės įtampos ir konfliktai, regioninė valdysena, politinis ir visuomeninis dalyvavimas, socialinių ir edukacinių įgūdžių ugdymas daugiakultūroje visuomenėje, inovacijų diegimas ugdymo procesuose, kolektyvinės tapatybės politizavimas, pažeidžiamų grupių integracijos poreikis. Regioninės savivokos ir vietos tapatybės sąvokos tampa ne tik svarbiais metodologiniais įrankiais mokslinio pažinimo procese, bet ir svarbia socialinio aktyvumo prielaida, leidžiančia mokslininkams dalyvauti strateginiuose politikos formavimo procesuose ir tinkamai mobilizuoti žmogiškuosius resursus siekiant visuomenės gerovės.

Vietos bendruomenės tyrimams pasitelkiamos naujausios socialinės teorijos, politikos mokslų, viešojo administravimo, socialinio darbo, edukologijos, sociologijos sąvokos ir metodai, leidžiantys įsitraukti į bendrą daugiakultūrės visuomenės pažinimo ir formavimo diskursą. Svarbiu orientyru lieka tarptautiniai ir palyginamieji Baltijos jūros regiono bendruomenių tyrimai.

SOCIALINĖS INOVACIJOS IR PAJŪRIO REGIONO KONKURENCINGUMAS

Baltijos jūros regiono konkurencingumo didinimas ir rinkų potencialo vertinimas žaliosios ir mėlynosios ekonomikos sprendimais yra vienas esminių ekonomikos, rinkodaros ir vadybos tyrimų tikslų Klaipėdos universitete. Ekonominės veiklos analizė ir modeliavimas saistomas su dabarties skaitmenizacijos, žiedinės ekonomikos, mėlynosios ir žaliosios ekonomikos, įvairių sektorių simbiozės ir klasterizacijos poreikiais, ypatingą dėmesį teikiant inovacijų diegimui ir žinių perdavimui verslui.

Inovacijų ir pajūrio regiono konkurencingumo tyrimų laukas apima šias aktualias sritis: skaitmeninė rinkodara ir inovacijos, regiono rinkodaros komunikacinės strategijos, socialinė verslo atsakomybė, jūrinio sektoriaus klasterizacija, kūrybinių industrijų integracija į miesto ekonomiką, tausojantis pakrančių turizmas, ekonominių netolygumų vertinimas, ateities verslo projektavimas, mėlynoji ekonomika, tvarioji ekonomika, žiedinės ekonomikos, bio-ekonomikos ir beatliekės visuomenės pokyčių bei rinkos potencialo ekonominis validavimas.

Tyrimuose deriname ekonomikos, vadybos, rinkodaros, turizmo ir administravimo studijų, ekonominės geografijos metodus, leidžiančius žinias taikyti praktikoje įvairiuose verslo ir valdymo sektoriuose.

ŽMOGAUS PSICHOSOCIALINĖ RAIDA IR GEROVĖ: VEIKSNIAI IR JŲ SĄVEIKA

Veiksniai, sąlygojantys asmens psichosocialinę raidą ir gerovę XXI a. tampa svarbia teorine ir empirine socialinių mokslų problema. Kiekvienos kartos raida vyksta skirtingomis istorinėmis, ekonominėmis ir kt. sąlygomis, reikalaujančiomis naujai pažvelgti tiek į pasikeitusius reikalavimus bei sąlygas atskirų asmenų ar jų grupių gyvenimui, mokymuisi ir veiklai, tiek ir į konkrečias istorines, kultūrinės bei socialines aplinkybes, kuriomis gyvena visuomenėse šie asmenys. Todėl svarbu analizuoti įvairius asmens gerovės ir optimalaus funkcionavimo šiuolaikinėje visuomenėje veiksnius, ypač akcentuojant asmens vidinius resursus ir jų panaudojimo galimybes, didinančias veiksmingą asmens funkcionavimą visuomenėje ir jo atsparumą sunkumams. Iš kitos pusės, svarbu pažinti psichosocialinės raidos sunkumus sąlygojančius veiksnius, tyrinėti adaptyvios psichosocialinės raidos ypatumus, ieškoti jų įvertinimo būdų bei pagrįsti prevencijos, intervencijos ir postvencijos strategijas.

ŽMOGAUS GEROVĖS SOCIOEDUKACINIAI TYRIMAI

Žmogaus gerovės užtikrinimo politika suponuoja sisteminių, tarpdisciplininių mokslinių tyrimų poreikį, kurie padėtų spręsti strategiškai svarbius visuomenės iššūkius. Mūsų tyrimai, besiremiantys daugialypių žmogaus gerovės modelių, apimančių edukacinius, psichologinius, pažintinius, sveikatos ir socialinius komponentus, fokusuojami į šiuos prioritetus: siekiama plėtoti įtraukaus ugdymo modelį užtikrinant socialinių, kultūrinių grupių lygias galimybes; plėtojamos galimybės inovatyvias ugdymo priemones taikyti kokybiškam vaikų ir suaugusiųjų ugdymui(si) užtikrinant įtraukiojo ugdymo esminių nuostatų įgyvendinimą švietimo sistemoje; analizuojami ugdymo kokybės veiksniai siekiant ugdyti kūrybingą ir inovatyvią visuomenę.

Vykdam tyrimus, vadovojamasi sveikatos, saugumo, kultūros ir ugdymo dermės nuostata - per kultūrą siekiama sudaryti optimalias sąlygas žmogaus brandai ir savirealizacijai, taip pat per žmogų bei jo svabiausių poreikių (sveikatos, saugumo) patenkinimą siekiama tautos kultūrą tęsti ir puoselėti. Tyrimuose remiamasi ugdymo ir visuomenę veikiančių veiksnių (individualiųjų, socialinių, politinių, tarptautinių ir regioninių - krašto, kultūrinių ir istorinių) sąveika. Žmogaus gerovės tyrimai projektuojami darnių sąveikų tarp individo, visuomenės, ekonominės veiklos bei valdymo kontekstuose. Vykdam tyrimus skatinama švietimo sektoriaus partnerystė su socialiniais partneriais konkrečioms visuomenės problemoms spręsti.

Mokslinių tyrimų rezultatai naudojami kuriant naujas studijų programas ir tobulinant vykdomas, optimizuojant mokytojų ir kt. ugdymo specialistų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą, vykdam ugdytojų, ugdymo specialistų švietimą ir pan.

ILGALAIKIS STRATEGINĖS KRYPTIES POVEIKIS

Klaipėdos universitetas – socialinių ir kultūrinių procesų Baltijos pajūrio regionuose tyrimų lyderis; studijų programų ir krypties tiriamojo turinio dermė; aktyvus dalyvavimas nacionaliniuose ir tarptautiniuose tyrinėtojų tinkluose; gamtos ir technologijų mokslų bei humanitarinių ir socialinių mokslų

sanglauda; vieši socialiniai ir kultūriniai renginiai; partnerystė su visuomenės organizacijomis, viešojo sektoriaus institucijomis, ypač savivaldybėmis, bendrijomis, ir žiniasklaida; plėtojami fundamentiniai tyrimai gilins socialinių ir kultūrinių procesų Baltijos pajūrio regionuose pažinimą, atvers jį vietos visuomenėms, nacionalinei auditorijai ir platesnei Europos erdvei; darniai atsinaujinanti strateginę mokslo kryptį vykdanči tyrėjų komanda, siekiant, kad ankstyvosios karjeros mokslininkų dalis viršytų kryptyje dirbančių patyrusių mokslininkų dalį; sustiprėję lygiavėčio bendradarbiavimo tinklai su nacionaliniais ir tarptautiniais partneriais; didesnis dalyvavimas visuomenės sąmoningumo skatinimo ir regioninės tapatybės stiprinimo procesuose; išaugęs vietos verslo, pramonės, valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės pasitikėjimas mokslininkais; aktyvesnis įsitraukimas į regiono valdysenos, planavimo ir konkurencingumo didinimo procesus, siūlant ekspertinius sprendimus ekonominės, socialinės ar kultūrinės raidos klausimais.

KLAIPĖDOS UNIVERSITETO STRATEGINĖS MOKSLO KRYPTIES DARNIOS SVEIKATOS IR GEROVĖS LINK APRAŠAS

TIKSLAS: sumanūs sprendimai sveikatos ir socialinės gerovės skatinimui bei darniam visuomenės vystymuisi.

PRIORITETAI KRYPTYJE:

- asmens ir visuomenės sveikatos tausojimas ir stiprinimas;
- sveikos gyvenamosios ir darbinės aplinkos kūrimas;
- bendruomenės sveikata ir ligų valdymas;
- inovatyvių ir tvarių sveikatos priežiūros sistemų ir technologijų kūrimas ir diegimas.

RAKTAŽODŽIAI

Sveikatos rizikos veiksnių ir netolygumų nustatymas; aplinkos stresorių identifikavimas; bendruomenės sveikatos valdymas; sveikatos priežiūros sistemų modernizavimas; sumanių prevencijos modelių kūrimas; streso valdymas; sveikatos priežiūros poreikių tyrimai; individualizuotas požiūris į pacientą ir paciento sauga; sveikatos rekreacija; darbinės aplinkos tyrimai; ankstyvos diagnostikos skatinimas; profesinės ir socialinės kompetencijos sveikatos priežiūroje; sveikatos raštingumo ugdymas; aplinkos ir socialinių veiksnių įtakos tyrimai; integruotos sveikatos priežiūros diegimas; sveikatos ir sveikatos valdymo analizės plėtra; žmogaus sveikatos ir jūros sveikatos sąsajos; saugios aplinkos sprendimai; biopsichosocialinių funkcijų ugdymo programos; sveikatos paslaugų ir technologijų plėtra.

ASMENS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS TAUSOJIMAS IR STIPRINIMAS

Sveiko žmogaus ir bendruomenės kūrimas priklauso nuo sudėtingos socialinių, biologinių, politinių, elgesio, aplinkos, ekonominių, kultūrinių ir istorinių veiksnių sąveikos (biopsichosocialinis sveikatos modelis). Visuomenės sveikatos stiprinimui rekomenduojama taikyti sveikos mitybos skatinimą ir nutukimo prevenciją, fizinio aktyvumo skatinimą, sveikos aplinkos kūrimą, sužalojimų prevenciją, rūkymo, alkoholio, psichotropinių medžiagų ir narkotikų vartojimo prevenciją, užkrečiamųjų ligų prevenciją. Visa tai lemia sveikatą, sergamumą, gyvenimo trukmę, vidutinę tikėtiną sveiko gyvenimo trukmę, gyvenimo kokybę, ekonominius rodiklius,

Mes siekiame daryti įtaką sveikatos politikai remiantis technologijų, priemonių ir metodų, skatinančių sveikatingumą ir sveiką aplinką, sukūrimu ir pritaikymu. Sveikatos rizikos veiksnių tyrimais vykdomas sveikatos ir senėjimo, atsparumo ligoms determinančių, specifinių poreikių jautriose populiacijos grupėse, gerovės situacijos nustatymas istoriniame, kultūriniame ir gyvenamosios aplinkos kontekste, kad rasti efektyvius poveikio taškus ir kurti sumanius prevencijos modelius. Moksliniai tyrimai orientuoti į sveikos gyvenamosios kultūros skatinimą, sveikatos raštingumo didinimą, sveikatos rekreaciją panaudojant jūrinius, kurortologinius veiksnius (jūra, geoterminiai resursai, gydomieji purvai, pirtys, vaikščiojimais sveikatingumo takais, sportas, naudojimas unikaliais rekreaciniais pamario regiono resursais ir kt) ir kultūrinius-istorinius (kultūros, istorijos ir architektūros paminklai, religiniai kompleksai, istoriniai centrai ir kt.) išteklius. Asmens ir visuomenės sveikatos stiprinimo modelių paieškoje pasitelkiame integratyvius ir individualizuotus strateginius prevencijos sprendimus, plėtojame papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros būdų panaudojimą įskaitant kineziterapiją, gyvūnų asistuojamą terapiją, fitoterapiją, biblioterapiją ir kt. Siekiame pradėti žmogaus ir jūros sveikatos sąsajų tyrimus, apimančius jūros gėrybių saugumo sveikatai ir ekologinių mechanizmų tyrimus.

SVEIKOS GYVENAMOSIOS IR DARBINĖS APLINKOS KŪRIMAS

Žmogaus ir visuomenės sveikatai ir gyvenimo kokybei įtaką darantys veiksniai – žmogaus aplinkos biologiniai, cheminiai, ekonominiai, ergonominiai, fizikiniai, socialiniai, psichologiniai ir kiti- yra lemiami pramonės, žemės ūkio, gyvenviečių infrastruktūros, turizmo veiklos, transporto, taršos,

natūralios gamtinės aplinkos ypatybių, klimato kaitos pokyčių, globalizacijos, naujų technologijų, darbinės ir socialinės aplinkos. Dėl išorinių veiksnių patiriamas stresas gali būti sveikatos sutrikimų, mirtingumo dėl išorinių priežasčių, savižudybių priežastimi ir trikdyti ekonominį augimą. Darbe patiriamas stresas yra viena didžiausių sveikatos ir saugos problemų, su kuriomis susiduriama Europoje.

Saugios aplinkos kūrimui pasitelkiami gyvenimo ir darbo aplinkos, darbo sąlygų, sistemų, infrastruktūros ir reformų, profesijos, klimato kaitos, jūros ir dirvožemio, aplinkos taršos, uosto veiklos įtakos sveikatai tyrimai identifikuojant aplinkos stresorius ir siūlant inovatyvius visą gyvenimą trunkančios gerovės ir darbo bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros sprendimus. Atliekami aplinkos ir socialinių veiksnių poveikio sveikatos netolygumams, išlaidoms ir prevencinių veiksnių naudos įvairiuose sektoriuose vertinimai ir pokyčių bei veiksnių saugios aplinkos kūrimui regioniniu ir nacionaliniu mastu numatymas ir skatinimas. Ypatingas dėmesys skiriamas pajūrio aplinkos komponentų poveikio sveikatai ir gerovei nustatymui rekreacijos ir turizmo aspektais bei šio poveikio prognozės Lietuvos pajūrio regionui demografinių pokyčių ir klimato kaitos sąlygomis. Kuriamos kompleksinės sveikatos stiprinimo ar atstatymo metodikos galinčios formuoti sveikatos ir gerovės rezultatus.

ŪMIŲ IR LĒTINIŲ NEINFEKCINIŲ LIGŲ VALDYMAS

Daugiau nei 95% pasaulio populiacijos turi sveikatos problemų; ypač paplitę širdies- kraujagyslių ligos, onkologiniai susirgimai, atramos - judamojo aparato, neurologinės ir psichikos ligos, Ilgėjant gyvenimo trukmei ir gerėjant medicinos paslaugoms didėja sergamumas keliomis lėtinėmis ligomis vienu metu. ŽIV ir tuberkuliozės prevencija ir paplitimo valdymas išlieka svarbiu uždaviniu visose ES šalyse. Statistika rodo, kad taikant tinkamus ūmių ir lėtinių neinfekcinių ligų valdymo modelius per kelis paskutiniuosius dešimtmečius YLD (metų, išgyventų su lėtine neinfekcine liga skaičius) trukmė padidėjo daugiau nei 60 proc. Pagrindinis ūmių ir lėtinių neinfekcinių ligų valdymo tikslas yra padėti pacientams, naudojant efektyvias prevencines ir / ar ankstyvas diagnostikos ir / ar gydymo priemones, stiprinant prevenciją ir priežiūrą pirminiame sveikatos priežiūros sektoriuje.

Atliekami bendruomenės sveikatos ir sveikatos priežiūros poreikių tyrimai ir racionalių, orientuotų į ūmių ir lėtinių ligų prevenciją ir integruotą sveikatos priežiūrą modelių paieška. Mokslininkų prioritetai yra onkologiniai susirgimai, širdies ligos, neurodegeneracinės ir psichikos ligos, nutukimas, cukrinis diabetas, atramos-judamojo aparato ligos, tuberkuliozė ir ŽIV, traumos bei senėjimas. Sergamumo ir ligotumo kitimo priežasčių, juos skatinančių veiksnių nustatymas, efektyvių diagnostinių ir saugių gydomųjų intervencijų paieška, į pacientą orientuoto, integruoto gydymo metodų apjungiant tradicinę ir papildomąją bei alternatyviąją sveikatos priežiūrą (mityba, fitoterapija, lietimo, proto ir jausmų terapija, kineziterapija, terapija, panaudojant fizinius veiksnius (vandenį, purvą, elektrą ir kt) taikymas, psichosocialinio palaikymo, mediko-paciento santykių svarbos, paciento motyvacijos, savivaldos ir autonomijos skatinimas ir jo efektyvumo tyrimai. Kuriamos ir tobulinamos biopsichosocialinių funkcijų ugdymo programos: kasdieninės veiklos ir savitvarkos bei sensomotorinių įgūdžių, vykdomi tyrimai, skirti judėjimo funkcijų abilitacijos ir reabilitacijos programų efektyvumui gerinti.

INOVATYVIŲ IR TVARIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SISTEMOS SPRENDIMŲ KŪRIMAS IR DIEGIMAS

Visapusiškai galimybei gauti geros kokybės sveikatos priežiūrą užtikrinant priemonių efektyvumą, veiksmingą, teisingumą, prieinamumą ir atsparumą reikalingos inovatyvios ir tvarios sveikatos priežiūros sistemos, kurios turi būti pritaikomos ir pertvarkomos atsižvelgiant į visuomenės tendencijas ir pokyčius, apimančius demografinius, epidemiologinius, technologinius, aplinkos ir socialinius bei ekonominius pokyčius. Tam, kad naujos technologijos būtų perkeltos į sveikatos politiką ir sveikatos sistemas bei praktiką reikia tinkamai valdyti saugos, efektyvumo, sąveikumo, tinkamumo, prieinamumo, lyginamosios pridėtinės vertės, įperkamumo ir tvarumo (aplinkos, fiskalinės, socialinės ir ekonominės) bei etinių, visuomeninių, norminių ir teisinių klausimų aspektais visus privalumus ir rizikas, tęsti skaitmenizavimo procesus, plačiau įveiklinti pacientų duomenis, plėsti analitinę veiklą, formuoti nuolatinės kokybės gerinimo ir saugos kultūrą.

Pirminio sektoriaus efektyvumo didinimo skatinimas stiprinant prevencinę veiklą, išvengiant hospitalizacijų, ilgalaikės slaugos paslaugų prieinamumo užtikrinimas, paciento apsauga nuo išvengiamos žalos (vaistų administravimo klaidos, bloga komunikacija, infekcijos, pacientų kritimai, pragulos, chirurginės klaidos ir gydymo klaidos), sveikatos priežiūros darbuotojų poreikio planavimas, rengimas ir jų kompetencijos tobulinimas kvalifikacijos kėlimas, koordinuotų bei integruotų sveikatos priežiūros paslaugų teikimas, integruotos, individualizuotos medicinos modelių kūrimas yra mūsų prioritetai. Kuriamos koncepcijos, siūlomi novatoriški sprendimai, tobulinamos dirbtinio intelekto technologijos sveikatos priežiūros sistemų modernizacijai, integruotos ir individualizuotos medicinos taikymui, saugos užtikrinimui įvairiose sveikatos priežiūros sistemų dimensijose: valdyme, finansavime, koordinavime, žmogiškųjų ir fizinių išteklių generavime, sistemų atsparumo didinime, medikų edukacijos tobulinime, sveikatos paslaugų teikime ir pacientų įgalinime, gyventojų sveikatos/sveikatos priežiūros netolygumų mažinime.

Siekiamo tarpsektorinių tyrimų ir inovacijų integruojant medicininės technologijas, vaistus, biotechnologijas, skaitmeninę sveikatą ir e-sveikatos technologijas, kad pateikti įrodymus ir gaires užtikrinant jų tvarumą (aplinkos, fiskalinį, socioekonominį) kartu gerinant prieigą. Tuo tikslu universitetas skiria dėmesį naujų priemonių ir technologijų paieškoms, testavimui, tobulinimui ir kūrimui, biomedicininiam tyrimams, kad pritaikyti priemones ligų prevencijai, gydymui, stebėjimui, reabilitacijai, tinkamų ir naudingų pacientui ir sveikatos bei priežiūros sistemoms užtikrinant darnią žmogaus ir aplinkos sąveiką. Radiologinių galimybių plėtimas ir saugos užtikrinimas, robotinė medicina ir dirbtinis intelektas, leidžiantys palaikyti bendruomenės sveikatą nuo diagnostikos vietoje, stebėsenos ir gydymo iki ilgalaikių prevencinių ar gydomųjų strategijų yra mūsų darbo laukas.

ILGALAIKIS STRATEGINĖS KRYPTIES POVEIKIS IR 2030 VIZIJA

Pagerinta žmogaus sveikata ir gerovė, ilgesnė tikėtina sveiko gyvenimo trukmė; saugesnė darbo ir socialinė aplinka; mažesnis sergamumas ūmiomis ir lėtinėmis ligomis; naujos technologijos diagnostikai ir gydymui; sveikatos politikos formavimas; sveikatos netolygumų mažinimo intervencijos; negalios koreguotų gyvenimo metų (DALY) teigiama dinamika; sveikatos technologijos reabilitacijai; efektyvios sveikatos stiprinimo strategijos; sveikatai palanki gyvenamoji aplinka; efektyvūs, visapusiški ir tvarūs diagnostiniai ir gydomieji sprendimai; efektyvesnė sveikatos vadyba, sauga ir pasitenkinimas; visuomenės gerovė ir ekonominė nauda; kompleksinės streso valdymo strategijos; geresnė fizinė ir psichinė sveikata bei gyvenimo kokybė; modernesnė ir tvaresnė sveikatos priežiūros sistema.